

MILYEN FAJOKNAK NYÚJT MENEDÉKET A DARÁZSGARÁZS?

A faliméhek falak, gerendák, fák üregeibe építik költőkamráikat, amiben virágport halmoznak fel utódaiknak. A szarvas faliméh előszeretettel látogatja a cseresznye és a körte virágait, míg a kétszínű faliméh az eper beporzója.

A szilvát, almát és még sok más gyümölcsöt is beporzó kőműves méhek költőkamráik bejáratát befalazzák sárral, agyaggal.

A szabóméhek csőszerű, üreges száracat keresnek, melyeket aztán levéldarabokkal bélelnek ki, mielőtt petéjüket lerakják. A nyár derekán virágzó fészkes és pillangós virágúak beporzóik.

A felnőtt kaparódarazsak nektárral táplálkoznak, így különböző virágokat látogatva részt vesznek a beporzásban. Lárvaiknak viszont megbénított hernyókat hordanak, így csökkentve ezek számát a gyümölcsösökben. Apró költőkamráikat vályogfalakba, farakásokba építik.

A fakérgekben, fűhalmokban

áttelelő apró fürkészdarazsak is kártevőket pusztítanak: petéiket lárvaikba rakják, míg maguk nektárt fogyasztanak, így ők egyszerre beporzók és kártevőket pusztító rovarok is.

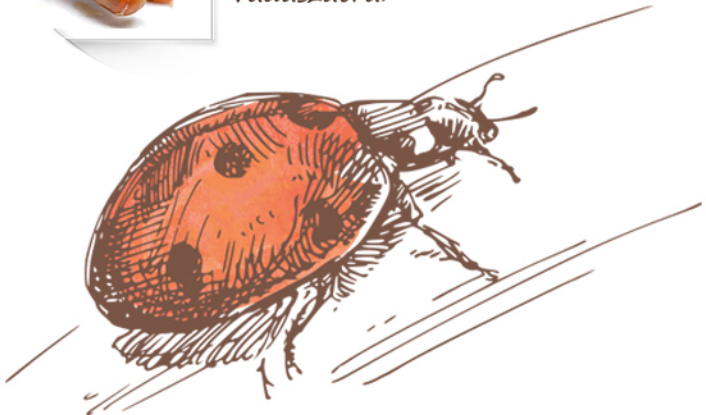

Ahogy a házimacska az egerek pusztításával tesz szolgálatot az embernek, a katicák a kertekben segítenek a kártevők ellen. Levéltetveket, atkákat, pajzstetveket vagy lisztharomat gombát fogyasztanak. Ha kedvezőtlenül válik az időjárás, kórákások közé, fűhalmokba húzódnak.

A kecses megjelenésű fátyolkák is igazi ragadozók a rovarok világában. Lárvaik egy nap alatt mintegy ötven levéltetvet falnak fel, míg a kisebb atkákból képesek ötvenet bekebelezni egy óra alatt. Ősszel fagymentes zugokat keresnek a teleléshez, gyakran találkozhatunk velük farakások vagy ablaknyílások réseiben.

A futrinkák nagyobb rovarkártevőket, hernyókat, bábokat, csigákat zsákmányolnak. Előszeretettel fogyasztják például a kolorádóbogár lárvaikat. A napalokat levelek között, korhadékba bújva töltik, éjszaka indulnak vadászatra.

Rovartanya – darázsgarázs

Egy gazdaságos és környezetbarát módszer a fenntartható földművelésért

A Föld élővilágának legnépesebb és legváltozatosabb csoportját a rovarok alkotják. Bár legtöbbszörnek kellemetlen vagy veszélyes fajok jutnak eszébe róluk, a valóságban rovarok nélkül a mi megélhetésünk is nehezebb lenne. Egy bőségesen megterített asztalt szemlélve megállapíthatjuk, hogy ételünk nagy

részének létrejöttéhez a rovarok szorgos munkájára van szükség. Termesztett növényeink jelentős része például nem képes magot, termést hozni és szaporodni az őket beporzó rovarok nélkül. A világ egyes tájain,

ahol a mértéktelen vegyszerhasználat miatt nincsenek beporzók, emberek porozzák be kézzel a gyümölcsök virágait. Ez hektáronként 1000 munkaórát jelent.

A házi méhek nem az egyetlen, és nem is a leghatékonyabb beporzó rovarok. Termesztett növényeink mindössze 30 %-ának beporzásában játszanak szerepet a mindenki által ismert, kolóniában élő mézelő méhek. A beporzás túlnyomó részét magányosan élő rovarok végzik.

Néha szoros és kizárólagos kapcsolat alakul ki a növény és beporzója között: egyes növények virágait csak egyetlen rovarfaj egyedei képesek beporozni, melyek viszont kizárólag ennek nektárjával táplálkoznak. Ezáltal a két faj nem is maradhat fenn egymás nélkül. Vidékünkön is találhatóak olyan kultúrnövények melyeket eredményesen csak poszméhek (dongók) képesek beporozni.

Az intenzív mezőgazdasági módszerek alkalmazása nem kedvez a biológiai sokféleségnek, így a különböző rovarfajoknak sem. A nagytáblás művelés, a szegélyterületek, bokorsávok eltűnése és a rovarokat válogatás nélkül pusztító növényvédőszer nagyfokú használata oda vezetett, hogy Európa egyes területein a beporzók száma és faji változatossága kritikusan lecsökkent. Ez pedig magával vonja a természetű növények minőségi és mennyiségi romlását is.

A tájszerkezet átalakulása és a települések modernizálódása sem kedvez számtalan beporzást végző fajnak. A vályogépületek, nád- és zindelytetők eltűnése csökkenti számukat, mert a modern téglá- és betonépületek, műanyag nyílászárók nem kínálnak szaporodóhelyet e gazdasági szempontból is számottevő hasznot hajtó élőlényeknek.

Rovartanyák, „darázsgarázsok” készítésével és kihelyezésével azonban segíthetünk ezeknek az állatoknak is.

„ROVARTANYA” avagy „DARÁZSGARÁZS”

A „darázsgarázs” elsősorban a magányosan élő méhfajok szaporodását segítő természetvédelmi eszköz, melyben a kártevőket pusztító ragadozó rovarok is szívesen megtelepsznek. A hétpettyes katica, a futrinkák, a fátyolka és társaik levéltetvek, atkák, csigák, férgek, hernyók fogyasztásával segítik a gazdákat a növényvédelemben, így kevesebb vegyszerre van szükség.

Megfelelő menedék és szaporodóhelyek kihelyezésével növelhető a beporzó és ragadozó rovarok száma és változatossága.

Megfigyelések szerint a beporzók számára kihelyezett „rovartanya”-k a gyümölcsösökben 25 %-os termésnövekedést is maguk után vonhatnak.

Minél változatosabb beporzókat tudunk kertünkbe csalogatni, annál több növény esetében észlelhető a kedvező hatás. Az eltérő testmérettel és különböző felépítésű szájszervvel rendelkező fajok, más és más alakú, méretű és felépítésű virágok beporzására képesek, illetve eltérő időjárási feltételek mellett képesek beporzást végezni. Jelenlétükkel egyúttal a biológiai változatosság megőrzését is segítjük, hiszen így ritka vagy védett fajok fennmaradásához járulhatunk hozzá.

HOGYAN KÉSZÍTHETŐ „ROVARTANYA”?

Lehetőségeinktől függően különböző méretű „rovartanya”-kat készíthetünk, a kisebb, fára akaszthatótól a szekrény nagyságúig, vagy akár egész hatalmasat is. A lényeg, hogy a rendelkezésre álló vázat (ami akár egy régi polc is lehet) megfelelő természetes anyagokkal töltsük ki, minél több és változatosabb költőüreget, menedékelyet kínálva a rovaroknak.

Az üreges növényi szárak, elsősorban a nád, tökéletes szaporodóhelyet kínálnak a legtöbb magányos méhfaj számára. Fontos, hogy a szárak végei simára legyenek vágva, ne legyenek töredezettek.

Más fajok inkább fába fűrt üregeket részesítenek előnyben. Számukra gerendavégbe, rönkdarabba fúrhatunk megfelelő átmérőjű (3 – 10 mm) és mélységű (3 – 10 cm) lyukakat. A kaparódarazsaknak vályogtéglát, vagy egy agyaggal

betapasztott rekeszt kínálhatunk.

Sok rovar bújik szívesen a lazább növényi részek közé – számukra avart, forgácsot, kéregdarabokat vagy kisebb gallyakat halmozhatunk fel. Ismét más fajok a fahasábok,

kövek – cserepek közötti résekbe húzódnak meg szívesen akár a kánikula, akár a fagyok elől. Minél változatosabb anyagokból állítjuk össze „rovartanya”-nkat, annál több faj talál majd benne otthonra!

